

Чрез стандартите – винаги крачка напред

**ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА БЪЛГАРСКИЯ ИНСТИТУТ ЗА
СТАНДАРТИЗАЦИЯ (БИС) ЗА 2021 г.**

(проект)

София, 2022

СЪДЪРЖАНИЕ

Уводни думи на ръководството	2
Членовете на БИС през 2021 г.	3
Дейност по стандартизация на национално ниво	5
Изпълнение на работната програма	5
Изпълнение на задачите от плана за действие за 2021 г.	12
Участие на БИС на европейско и международно ниво	15
Изпълнение на проекти	17
Издаване на стандарти и други издания	19
Статистика	19
Информационни услуги и продажби. Национален информационен център	22
Семинари, организирани от БИС	26
Финансиране	27
Състояние на персонала – управление и подобряване на неговата компетентност	29

УВОДНИ ДУМИ НА РЪКОВОДСТВОТО

Българският институт за стандартизация отново предоставя на всички свои членове, клиенти и партньори отчет за своята дейност през 2021 г.

За втора година бяхме поставени в необичайни условия на работа поради пандемичната обстановка от COVID-19. Продължихме с режима на работа по график в офиса и дистанционна работа, въведен през 2020 г. Въпреки трудностите, които този режим създава, успяхме да се справим с текущите задачи по стандартизация, като навременно въвеждане на европейските и някои международни стандарти, въвеждане на стандарти с превод на български език, текущо изпълнение на сключеното ново двегодишно Рамково споразумение за партньорско сътрудничество за превод на европейски стандарти на националните езици по програма, финансирана Европейската комисия (ЕК).

През 2021 г. значително нарасна участието на представители на БИС в международни събития поради възможността за виртуалното им провеждане. Служителите на БИС се включваха активно в срещи на европейски и международни технически комитети, като и в уебинари, организирани от CEN, CENELEC и ISO, които бяха полезни за повишаване на квалификацията им.

През 2021 г. Българският институт за стандартизация завърши участието си в изпълнението на двегодишен проект STUNED, финансиран по програма Еразъм+ на Европейската комисия. Основната цел на проекта беше да подпомогне разработването и прилагането на иновативни практики за онлайн обучение по стандарти в университетското образование на европейско ниво чрез сътрудничество между европейски университети и национални организации за стандартизация.

Продължихме и доразвихме практиката да провеждаме онлайн семинари през цялата година, които привлякоха доста участници благодарение на интересните теми.

Въпреки, че тенденцията за намаляване на собствените приходи продължи и през 2021 г., съумяхме чрез разумен баланс между приходи и разходи да приключим успешно финансовата година и да реализираме печалба, благодарение на усилията и съпричастността към работата на целия колектив.

ЧЛЕНОВЕТЕ НА БИС ПРЕЗ 2021 г.

В края 2021 г. в Българския институт за стандартизация членуват общо **334 организации (юридически лица)**. От тях **11** са корпоративни членове, **305** са със статут на активно членство, **15** имат статут на наблюдатели, **3** организации са със смесено членство – активно и като наблюдатели.

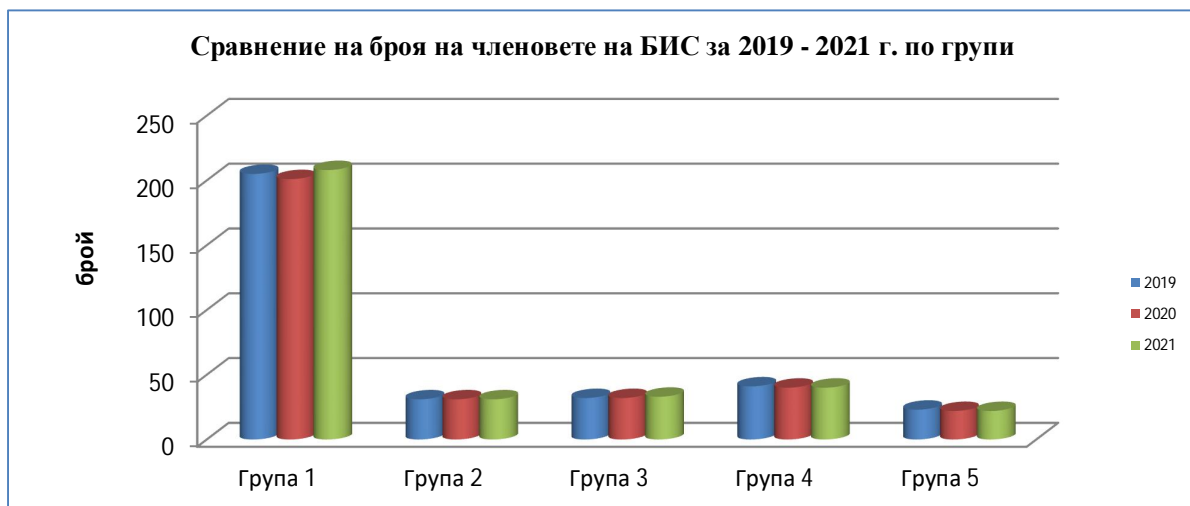
През изминалата година **11** нови организации са приети за членове в БИС.

Разпределението на членовете на БИС по групи, съгласно Закона за националната стандартизация, е показано в таблицата по-долу (брой и процентно съотношение).

Група	Вид организация	Брой	%
Група 1	Сдружения на работодатели, браншови камари, производители и търговци, банки	208	62
Група 2	Органи на изпълнителната власт	31	9
Група 3	Научни организации, институти, висши училища	33	10
Група 4	Органи за оценяване на съответствието	40	12
Група 5	Сдружения на застрахователи, професионални организации, съюзи	22	7
Общо		334	

Съотношението на броя на членовете на БИС за последните три години е дадено в следната таблица и графика:

Група	Вид организация	2019		2020		2021	
		Брой	%	Брой	Брой	Брой	%
Група 1	Сдружения на работодатели, браншови камари, производители и търговци, банки	205	62	201	62	208	62
Група 2	Органи на изпълнителната власт	31	9	31	9	31	9
Група 3	Научни организации, институти, висши училища	32	10	32	10	33	10
Група 4	Органи за оценяване на съответствието	41	12	40	12	40	12
Група 5	Сдружения, професионални организации, съюзи	23	7	22	7	22	7
Общо		332		326		334	

Разпределението в най-голямата група „Сдружения на работодатели, браншови камари, производители и търговци, банки“ е следното:

Група 1	Вид организация	Брой	%
	Сдружения на работодатели, браншови камари	21	10
	Производители и търговци:		
	Микро предприятия	29	14
	Малки предприятия	54	26
	Средни предприятия	52	25
	Големи предприятия	51	25
	Банки	1	0,04 %
	Общо	208	

Във връзка с изпълнение на Регламент 1025/2012 на Европейския парламент и на Съвета относно европейската стандартизация, за съжаление, през 2021 г. невсички посочени в него основни заинтересовани страни са представени. Докато микро-, малките и средните предприятия се радват на силно представителство (40% от членовете на БИС), екологичните организации са слабо представени, а напълно липсват организациите, представляващи потребителските и социалните интереси. През 2021 г. три МСП са се възползвали от предоставената възможност чрез Устава на БИС да участват в дейността по стандартизация, без да бъдат членове на института.

Членовете на БИС участват със свои експерти в работните органи на БИС - в **78 БИС/ТК** и **12 БИС/ЕРГ**. Общият брой на експертите (**физически лица**) в края на 2021 г. е **1 337**.

ДЕЙНОСТ ПО СТАНДАРТИЗАЦИЯ НА НАЦИОНАЛНО НИВО

През изминалата година дейността се извършваше изцяло в условията на обновената система за управление на стандартизационната дейност (BDS-system), използвайки нейната подобрена функционалност.

Работата по стандартизация на национално ниво се извършва в съответствие с Програмата по стандартизация, която е отворена за актуализиране, и с нормативните документи на БИС.

През 2021 г. няма новосформирани технически комитети; броят на националните работни органи (БИС/ТК и БИС/ЕРГ) с активна дейност през 2021 е: **78 БИС/ТК и 12 БИС/ЕРГ**, като за области, за които няма създаден технически комитет (т. нар. ТК 0), дейността се организира от отговорен специалист за съответния подсектор по стандартизация.

Една от основните дейности по стандартизация на национално ниво е свързана с поддържането на актуалността на фонда от български стандарти. За целта през 2021 г. за периодичен преглед са обявени **755 БДС**, в резултат на което някои от тях се отмениха поради неактуалност, а други се преработиха с цел актуализиране.

И през изминалата година приоритет остана разработването на стандарти на национално ниво в подкрепа на националното законодателство. Публикувани са 2 стандарта от обхвата на: БИС/ТК 32 *Селскостопански и хранителни продукти* и БИС/ТК 67 *Нефтопродукти и смазочни материали*, които са преработени след проведен периодичен преглед.

На национално ниво са разработени и 6 национални приложения към европейски стандарти:

- 1 брой от обхвата на БИС/ТК 5 *Бетон и разтвори* относно изискванията за избор на материали и определяне на състава на бетона;
- 1 брой от обхвата на БИС/ТК 39 *Лаковобояджийски материали, покрития и лепила* относно изискванията за прахови покрития за архитектурни цели;
- 1 брой от обхвата на БИС/ТК 68 *Пътно дело* относно изискванията за бетонни настилки;
- 3 броя от обхвата на БИС/ТК 81 *Пластмаси* относно изискванията за пластмасови тръбопроводни системи.

Публикувана е техническа спецификация, разработена на национално ниво, от обхвата на БИС/ТК 81 *Пластмаси* относно изискванията, методите за вземане на проби и методите за изпитване на термоформовани кофички от пластмаси, предназначени за контакт с храни.

През 2021 г. бе обявено Обществено допитване за нова работна тема на национално ниво „Парцали за почистване“ от обхвата на БИС/ТК 44 *Текстил и облекло*.

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РАБОТНАТА ПРОГРАМА

Дейността по стандартизация в настоящия отчет е представена по сектори на БИС, като са показани активните работни органи (технически комитети и експертни работни групи) за съответния сектор. Работата, свързана с отделните етапи от разработването на стандарти (на национално, европейско, международно ниво), е онагледена в таблици, като е отразена спецификата за съответния сектор.

СЕКТОР 1: Основополагащи стандарти, околна среда и услуги

БИС/ТК	Наименование
ТК 12	Приложение на статистическите методи
ТК 15	Опазване на околната среда
ТК 16	Архивна, библиотечна и информационна дейност
ТК 28	Метрология
ТК 34	Управление на качеството и оценяване на съответствието
ТК 59	Ергономия
ТК 80	Електронен обмен на данни в администрацията, търговията и услугите
ТК 82	Акустика. Шум и вибрации
ТК 84	Банково дело, ценни книжа, финансови услуги и електронно фактуриране
ТК 88	Спорт, съоръжения за спорт и свободно време
ТК 89	Туристически дейности
ТК 94	Опазване на културното наследство
ТК 98	Безопасност на детски играчки и други детски артикули
ТК 106	Управление на проекти, програми и портфолио
ТК 108	Услуги за образование, обучение и преводи
ЕРГ 10	Управление на иновации
ЕРГ 12	Естетични хирургични услуги
ЕРГ 13	Услуги за красота
ЕРГ 16	Криминалистични изследвания и практики

БИС/ТК ЕРГ	Участие в разработването на европейски и международни стандарти, бр.						Приети от ТК европейски и международни стандарти за издаване на български език, бр.		Въведени европейски и международни стандарти като БДС на един от официалните езици, бр.	
	CEN/CLC			ISO			CEN/CLC	ISO	CEN/CLC	ISO
	NWIP	ENQ	FV	NWIP	ENQ	FV				
ТК 12				1	2	2		3		7
ТК 15	23	19	40				2	1	50	1
ТК 16				5	8	5		6		9
ТК 28	13	18	11	1					7	
ТК 34		2	1		10	9		5	3	25
ТК 59	12	5	3	4		2			2	7
ТК 80	15	3	5	18	4	9	5	1	10	10
ТК 82	12	5	13				1		14	1
ТК 84				3	8					10
ТК 88	18	13	6				2		7	
ТК 89	5	2	1	9	1	2	2	2	3	8
ТК 94	4	2	3				3			
ТК 98	5	4	6		1				11	
ТК 106					4					2
ТК 108	1	2		2		2		1	1	2
ЕРГ 10	1	1								
ЕРГ 12										
ЕРГ 13										
ЕРГ 16									1	
Общо:	109	76	89	43	38	31	15	19	116	84
NWIP – Предложение за нова работна тема; ENQ – Обществено допитване; FV – Официално гласуване										

През 2021 г. е проведен периодичен преглед на 72 бр. европейски стандарти и стандартизационни документи и на 135 бр. международни стандарти и стандартизационни документи.

СЕКТОР 2: Машиностроене и транспорт

БИС/ТК	Наименование
ТК 2	Хидравлика и пневматика
ТК 8	Газови уреди, газови бутилки и арматура за газови уреди. Битови уреди на твърдо и течно гориво
ТК 14	Пътни превозни средства и двигатели с вътрешно горене
ТК 23	Трактори и техника за земеделието и горите
ТК 24	Безразрушителен (неразрушаващ) контрол
ТК 30	Заваряване на материалите
ТК 31	Кранове и телфери
ТК 41	Отоплителна, вентилационна, климатична и пречиствателна техника
ТК 43	Хладилна и криогенна техника
ТК 52	Безопасност на машини и съоръжения
ТК 60	Газова инфраструктура
ТК 66	Асансьори и специална подемно-транспортна техника
ТК 70	Железопътен транспорт
ТК 87	Медицински изделия
ТК 97	Интелигентни транспортни системи и логистика
ТК 100	Техника и съоръжения за строителство и поддържане (включително зимно) на пътища
ТК 104	Поддържане. Съдове и съоръжения под налягане. Промислени тръбопроводи
ЕРГ 2	Техническа документация
ЕРГ 3	Машини и оборудване за хранително-вкусовата промишленост и търговски обекти
ЕРГ 4	Надеждност
ЕРГ 5	Механични трансмисии и техните елементи
ЕРГ 9	Изпитване на метали
ЕРГ 14	Кари

БИС/ ТК ЕРГ*)	Участие в разработването на европейски и международни стандарти, бр.						Приети от ТК европейски и международни стандарти за издаване на български език, бр.		Въведени европейски и международни стандарти като БДС на един от официалните езици, бр.	
	CEN/CLC			ISO			CEN/CLC	ISO	CEN/CLC	ISO
	NWIP	ENQ	FV	NWIP	ENQ	FV				
ТК 2	5	3	3						5	4
ТК 8	18	35	27						16	
ТК 14	10	8	8					3	14	6
ТК 23	22	7	15						8	
ТК 24	3	2	7						6	
ТК 30	40	29	11				1		32	
ТК 31	5	3	7				2		16	2
ТК 41	31	32	29				1		18	
ТК 43	2	4	6				1	2	6	
ТК 52	13	13	11				4		6	
ТК 60	24	28	12				1		12	
ТК 66	3	6	7				2		4	1
ТК 70	75	40	31						45	

БИС/ ТК ЕРГ*)	Участие в разработването на европейски и международни стандарти, бр.						Приети от ТК европейски и международни стандарти за издаване на български език, бр.		Въведени европейски и международни стандарти като БДС на един от официалните езици, бр.	
	CEN/CLC			ISO			CEN/CLC	ISO	CEN/CLC	ISO
	NWIP	ENQ	FV	NWIP	ENQ	FV				
ТК 87	76	54	56				6		70	
ТК 97	12	7	8						16	
ТК 100	16	4	28						7	
ТК 104	7	11	12				9		22	
ЕРГ 2	4	3	3						4	
ЕРГ 3	3	3	3						5	
ЕРГ 4	2		1							
ЕРГ 5	11	1	9						2	
ЕРГ 9	11	2							4	
ЕРГ 14	5	4	2						6	
Общо:	398	299	295				27	5	324	13

NWIP – Предложение за нова работна тема; ENQ – Обществено допитване; FV – Официално гласуване

През 2021 г. е проведен периодичен преглед на 105 бр. европейски стандарта и стандартизационни документи и на 7 бр. международни стандарти и стандартизационни документи.

СЕКТОР 3: Химия, храни и текстил

БИС/ТК	Наименование
ТК 7	Стъкло и керамика
ТК 11	Кожи, кожени и обувни изделия
ТК 19	Козметични и ароматични продукти. Повърхностноактивни вещества
ТК 32	Селскостопански хранителни продукти
ТК 39	Лаковобояджийски материали, покрития и лепила
ТК 42	Корозия и защита от корозия
ТК 44	Текстил и облекло
ТК 50	Лични предпазни средства
ТК 63	Минерални торове и подобрители на почвата
ТК 67	Нефтопродукти и смазочни материали
ТК 73	Опаковки, целулоза, хартия и картон
ТК 76	Каучук
ТК 81	Пластмаси
ТК 86	Взривни материали за граждански цели и пиротехнически изделия
ТК 99	Нанотехнологии

БИС/ ТК ЕРГ	Участие в разработването на стандарти на национално ниво, бр.				Участие в разработването на европейски и международни стандарти, бр.			Приети от ТК европейски и международни стандарти за издаване на български език, бр.		Приети от ТК стандарти на национално ниво бр.	Въведени европейски и международни стандарти като БДС на един от официалните езици, бр.	
	БДС				CEN/CLC			CEN/CLC	ISO	БДС	CEN/CLC	ISO
	Нова раб. тема	Разработен проект	Обществено допитване	Официално гласуване	NWIP	ENQ	FV					
ТК 7					14	12	21	4	6	1	11	5
ТК 11					13	15	15	5			16	
ТК 19					14	7	3		5		3	2
ТК 32			1		13	23	30	7	2	1	26	4
ТК 39	1	1	1		58	39	26	5		1	59	
ТК 42					25	11	6	1			9	
ТК 44	1	1			16	15	17	12	1		35	
ТК 50					23	14	16	3			25	
ТК 63					9	1	42	5			5	
ТК 67	2	2	1		30	20	6	8	7	3	13	6
ТК 73					14	16	8		2		8	2
ТК 76					12	9	4	1	3		10	
ТК 81	3	3	3	1	33	54	45	9		4	72	1
ТК 86					11	63		1				
ТК 99					2	2	3	2			6	4
Общо:	7	7	6	1	287	301	242	63	26	10	298	24
NWIP – Предложение за нова работна тема; ENQ – Обществено допитване; FV – Официално гласуване												

През 2021 г. е проведен периодичен преглед на 119 бр. европейски стандарти и стандартизационни документи и на 34 бр. международни стандарти и стандартизационни документи.

СЕКТОР 4: Строителство, строителни конструкции и материали

БИС/ТК	Наименование
ТК 1	Пожаро- и взривозащита
ТК 4	Цимент, вар и гипс
ТК 5	Бетон и разтвори
ТК 17	Черна металургия
ТК 20	Тежки цветни метали и сплави
ТК 33	Горско стопанство, дърводобивна, дървообработваща и мебелна промишленост
ТК 37	Леки метали и техните сплави
ТК 51	Твърди минерални горива
ТК 55	Руди и скални материали
ТК 56	Проектиране на строителни конструкции
ТК 61	Изолации и енергийна ефективност на сгради и строителни съоръжения
ТК 68	Пътно дело
ТК 83	Водоснабдяване и канализация
ТК 96	Врати, прозорци, капаци, строителен обков и окачени фасади
ТК 101	Устойчиво строителство
ТК 107	Временни съоръжения за строителството
ЕРГ 1	Прахова металургия
ЕРГ 6	Запалки

БИС/ ТК ЕРГ	Участие в разработването на стандарти на национално ниво, бр.			Участие в разработването на европейски и международни стандарти, бр					Приети от ТК европейски и международни стандарти за издаване на български език, бр.		Приети от ТК стандарт и на национално ниво, бр.	Въведени европейски и международни стандарти като БДС на един от официалните езици, бр.	
	БДС			CEN/CLC			ISO		CEN/CLC	ISO	БДС	CEN/CLC	ISO
	Нова раб. тема	Разработен проект	Обществено допитване	NWIP	ENQ	FV	ENQ	FV					
ТК 1				22	16	19	1	1	15			20	
ТК 4					1	3			13			2	
ТК 5	4	4	1	3	18	8			12		1	6	
ТК 17				16	11	20			5			15	
ТК 20				10	1	4	1	1	2	2		14	
ТК 33				18	13	16			4			20	
ТК 37				3	7	5			3			2	
ТК 51				4			8	6		5			5
ТК 55				4	7	8	1		3	4		3	2
ТК 56				13	14	6						3	
ТК 61	2	2		7	31	7			2			8	
ТК 68	1	1	1	3	16	7					1	5	
ТК 83				7	14	8			2			8	
ТК 96				6	10	14		1	5			16	
ТК 101				3	10	5						5	
ТК 107				1	2	3							
ЕРГ 1				3								1	1
ЕРГ 6													
Общо:	7	7	2	123	171	133	11	9	66	11	2	128	8

NWIP – Предложение за нова работна тема; ENQ – Обществено допитване; FV – Официално гласуване

През 2021 г. е проведен периодичен преглед на 153 бр. европейски стандарти и стандартизационни документи и на 34 бр. международни стандарти и стандартизационни документи.

СЕКТОР 5: Стандарти в електротехниката, електрониката и далекосъобщенията

БИС/ТК	Наименование
ТК 6	Битови електрически уреди
ТК 38	Въртящи се електрически машини
ТК 47	Радиосъобщителни системи и радиосъоръжения
ТК 49	Електрически уредби за ниско напрежение
ТК 53	Алармени системи
ТК 54	Осветителна техника и електроинсталационни изделия
ТК 57	Информационни и комуникационни технологии
ТК 58	Кабелни изделия
ТК 64	Електрохимични източници на ток
ТК 71	Ядрена енергия
ТК 72	Електрически апарати за ниско напрежение
ТК 75	Електромагнитна съвместимост
ТК 79	Електроенергетика
ТК 102	Сигурност на обществото и гражданите

ТК 103 Стандартизация на околната среда относно електрическо и електронно оборудване и автомобили и дейностите по събиране и оползотворяване на отпадъци от тях

БИС/ ТК ЕРГ*)	Участие в разработването на европейски и международни стандарти, бр.						Приети от ТК европейски и международни стандарти за издаване на български език, бр.		Въведени европейски и международни стандарти като БДС на един от официалните езици, бр.	
	CEN/CLC			ISO/IEC			CEN/CLC	ISO/IEC	CEN/CLC	ISO/IEC
	NWIP	ENQ	FV	NWIP	ENQ	FV				
ТК 6	51	59	58						28	
ТК 38	63	43	28						26	
ТК 47	26	45	14						47	
ТК 49	33	9	14				1		22	
ТК 53	5	6	5				2		6	
ТК 54	39	33	16				1		33	
ТК 57	18	19	17		20		1	1	23	2
ТК 58	18	23	11				6		11	
ТК 64	16	6	8						13	
ТК 71	13	18	4	39	15	11			38	
ТК 72	23	12	12				2		18	
ТК 75	9	4	3				6		6	
ТК 79	157	65	54				11		67	2
ТК 87*	36	15	7				3		23	
ТК 102	2	2	3				1		3	3
ТК 103	6	3	3				5		2	
ЕРГ 2*	2	3	5						4	
Общо:	517	365	262	39	35	11	39	1	367	7
NWIP – Предложение за нова работна тема; ENQ – Обществено допитване; FV – Официално гласуване										
* Данните са за стандарти и проекти в електротехническата област на ТК 87 и ЕРГ 2 от сектор „Машиностроене и транспорт“.										

През 2021 г. е проведен периодичен преглед на 3 бр. европейски стандарти и стандартизационни документи и 2 бр. международни стандарти и стандартизационни документи.

През 2021 г. за техническите комитети на CEN/CENELEC, за които няма съответстващи БИС/ТК (т.е. в БИС/ТК 0/ПС), обобщението за дейността е следното: обявени са 333 нови работни теми, 259 проекта на европейски стандарти са гласувани на етап „Обществено допитване“ и 194 проекта на европейски стандарти са гласувани на етап „Официално гласуване“, въведени са 248 европейски като БДС чрез издаване на един от официалните езици на CEN/CENELEC, проведен е периодичен преглед на 36 европейски стандарти и стандартизационни документи.

Информация за **общия брой** на проектите на европейски стандарти и стандартизационни документи, по които БИС е гласувал през 2021 г., е дадена в следващата таблица:

Гласувани проекти на стандарти по етапи	CEN	CENELEC
Нова работна тема	1 076	691
Обществено допитване	977	494
Официално гласуване	872	343
Периодичен преглед	485	3
Общо:	3 410	1 531

Във връзка с членството в международните организации за стандартизация (ISO и IEC) за 2021 г. можем да обобщим следното: БИС участва като активен член в:

- 17 ISO/TC (технически комитети),
- 21 ISO/TC/SC (подкомитети),
- ISO/CASCO,
- ISO/COPOLCO,
- ISO/DEVCO.

По отношение на Международната електротехническа комисия (IEC) БИС участва като активен член в 1 IEC/TC.

Общият брой на проекти на стандарти на ISO и IEC, по които БИС е гласувал през изминалата година, е 135. През 2021 г. от БИС/ТК са приети 62 международни стандарти за издаване с превод на български език, 136 международни стандарти и стандартизационни документи са въведени като БДС на един от официалните езици, проведен е периодичен преглед на 212 международни стандарти и стандартизационни документи.

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЗАДАЧИТЕ ОТ ПЛАНА ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА 2021 г.

През изминалата година представители и експерти на БИС/ТК взеха участие в 27 заседания на работни органи на европейските и международните организации по стандартизация.

Експерти от БИС взеха участие в мероприятия, организирани от органите на изпълнителната власт и други организации, свързани с прилагане на стандартите, позовани в нормативните актове, а именно:

- Национален бизнес-форум на тема „Качеството на храните и опаковките – гаранция за просперитета на фирмите от бранша и здравословното хранене в България;
- Уебинар, организиран от асоциация „Полимери“.

Сътрудничество и взаимодействие с органите на изпълнителната власт

Експерти на БИС участваха в работни групи по разработване/съгласуване на технически нормативни актове, свързани с прилагането на стандартите, а именно:

- в работна група към МРРБ за разглеждане на Наредба за изпълнение на стоманени конструкции и Наредба за изпълнение на стоманобетонни конструкции;
- в работна група Цифрова България към МТИТС;
- в работна група за подготовка на Общоевропейското предложение за предстоящата Световна асамблея по стандартизация на далекосъобщенията.

Бяха подготвени становища по следните проекти:

- Постановление на Министерски съвет за изменение и допълнение на Наредбата за реда за създаване и организиране на дейността на доброволните формирания за предотвратяване или овладяване на бедствия, пожари и извънредни ситуации и отстраняване на последиците от тях;
- Наредба за изпълнение на стоманени конструкции и Наредба за изпълнение на стоманобетонни конструкции.

Разширяване участието на висши учебни заведения в дейността на БИС/ТК

Българският институт за стандартизация насърчава участието на представители на висши учебни заведения в разработването на европейски и международни стандарти, като през 2021 г. бяха привлечени:

- трима нови експерти от Университета по хранителни технологии – Пловдив в БИС/ТК 32, БИС/ТК 34 и БИС/ТК 41;
- нов експерт от ТУ-София в БИС/ТК 31;
- председател и трима нови експерти от ТУ-София в БИС/ТК 97;
- нов експерт от МГУ-София в БИС/ТК 55.

БИС продължава да поддържа функционирането на 14-те информационни центрове по стандартизация в университетите, с които има подписани споразумения за сътрудничество, и актуализира регулярно пакетите от стандарти, с които работят студентите и преподавателите.

Ефективност на стандартизационната система на БИС

Във връзка с осигуряването на актуална информация и достъп до дейността по стандартизация на всички заинтересовани на интернет страницата на БИС е разработена секцията „Обществено допитване“. Подобрените функционалности на сайта и софтуерната система на БИС вече дават възможност на всяко заинтересовано лице да предостави своето мнение по проекти и стандарти на национално, европейско и международно ниво на етапи „обществено допитване“, „периодичен преглед“ и „предложение за отмяна на чисто национални стандарти“.

Членовете на БИС/ТК имат възможност да гласуват чрез електронната платформа на етапите на разработване „обществено допитване“, „официално гласуване“ и „периодичен преглед“ на национални, европейски и международни стандарти. Получени са мнения на всички етапи от разработването на национални, европейски и международни стандарти.

През 2021 г. бяха направени допитвания на национално ниво относно създаването на нови европейски и международни технически комитети в следните области:

- *CEN/TC Animal Health [Здравеопазване на животните];*
- *CEN/CLC/ITC Artificial Intelligence [Изкуствен интелект];*
- *ISO/TC Consumer Product Safety Management [Управление на безопасността на потребителските стоки];*
- *ISO/TC Guidelines for organizations to increase consumer understanding of online terms and conditions [Указания към организациите за повишаване на разбирането от потребителите на предлаганите онлайн ред и условия на договора];*

- ISO/TC Assistance dogs [Кучета-асистенти];
- ISO/TC Chain of custody [Верига за доставки];
- ISO/TC Roofs and waterproofing building materials [Покривни и хидроизолационни строителни материали];
- ISO/TC Deoxidizers and desiccants [Дезоксиданти и сушители];
- ISO/TC District Energy Systems [Районни енергийни системи];
- ISO/NP Online Game Term [Терминология в областта на онлайн игрите];
- ISO/NP Guidance for advertising and marketing affecting children [Указания за реклама и маркетинг, засягащи деца];
- ISO/NP Guidance on evaluating standardization benefits for organization [Ръководство за оценяване на ползите от стандартизацията за организацията];
- ISO/NP Guidelines for the promotion and implementation of gender equality [Указания за насърчаване и прилагане на равенството между половете];
- ISO/NP Quality management systems. Guidelines for the application of ISO 9001 in policing organizations [Системи за управление на качеството. Насоки за прилагане на ISO 9001 в полицейските служби];
- ISO/TC Small hydropower plants (SHP plants) [Малки водноелектрически централи (ВЕЦ)];
- ISO/TC Heat Supply Network (HSN) [Топлопреносни мрежи];
- ISO/TC Menstrual products [Продукти за менструална хигиена].

Разширяване на обхвата на БИС/ТК с нови области на стандартизация

В обхвата на съществуващи БИС/ТК се включиха нови области от CEN и ISO. Разширен е обхватът на следните БИС/ТК:

- БИС/ТК 53 Алармени системи с областта на ISO/TC 332 Security equipment for financial institutions and commercial organizations [Съоръжения за сигурност за финансови институции и търговски организации];
- БИС/ТК 15 Опазване на околната среда с областта на CEN/TC 467 Climate change [Изменение на климата];
- БИС/ТК 32 Селскостопански и хранителни продукти с областта на CEN/TC 469 Animal health [Здравеопазване на животните];
- БИС/ТК 28 Метрология с областта на ISO/TC 334 Reference materials [Референтни материали];
- БИС/ТК 60 Газова инфраструктура с областта на CEN/CLC/JTC 6 Hydrogen in energy systems [Водород за енергийни системи];
- БИС/ТК 57 Информационни и комуникационни технологии с областта на CEN/TC 468 Management and preservation of digital content [Управление и съхранение на цифрово съдържание] и CEN/CLC/JTC 21 Artificial Intelligence [Изкуствен интелект].

Във връзка с оптимизиране на дейността на техническите комитети бяха избрани/преизбрани председатели на 15 технически комитета.

През 2021 г. бяха приети от БИС/ТСН и БИС/ТСЕ и публикувани на интернет страницата на БИС 44 бизнес плана на БИС/ТК.

УЧАСТИЕ НА БИС НА ЕВРОПЕЙСКО И МЕЖДУНАРОДНО НИВО

Като член на европейските и международните организации за стандартизация БИС участва със свои делегации и представители в годишните асамблеи на тези организации, в заседанията на техническите съвети на европейските организации, в годишни срещи на европейски работни органи по стандартизация и други форуми, свързани със стандартизацията.

През 2021 г. значително нарасна участието на представители на БИС в международни събития поради възможността за виртуалното им провеждане.

Ръководството на БИС взе участие в проведените онлайн форуми на най-високо ниво на европейските и международните организации за стандартизация, както следва:

- Генералните асамблеи на европейските организации по стандартизация CEN и CENELEC, проведени през м. юни и м. ноември 2021 г.
- 43-та Генерална асамблея на Международната организация за стандартизация (ISO) и съпътстващите форуми от Седмицата на ISO, проведена през м. септември 2021 г.
- 85-та Генерална асамблея на Международната електротехническа комисия (IEC) през м. октомври 2021 г.

Председателят на БИС г-н Ивелин Буров участва в две заседания на Административния съвет на CENELEC като негов член.

През 2021 г. ISO започна провеждането на редовни регионални срещи в изпълнение на политиката си за работа по региони. Целта на тези срещи е да се постигне по-тясно сътрудничество между членовете на организациите в даден регион, да се познават и посрещат по-добре техните общи потребности, да се обменят добри практики, както и да се приобщават националните членове за по-активно участие в дейността на ISO и изпълнението на Стратегията 2030 г. През изминалата година БИС участва в седем от общо осемте срещи за регион Европа и Централна Азия.

Участие в Техническите съвети на европейските организации по стандартизация CEN и CENELEC

Представители на БИС участват в редовните заседания на Техническите съвети на европейските организации по стандартизация CEN и CENELEC, на които се обсъжда, организира и координира тяхната дейност. Упълномощените представители на БИС участваха в 93-то и 94-то заседания на Техническия съвет на CEN (CEN/VT) през м. май и октомври 2021 г., в 66-то и 67-мо заседания на VT/TCMG през м. юли и декември 2021 г. и в 167-ма, 168-ма и 169-та срещи на Техническия съвет на CENELEC (CLC/VT) през м. февруари, май и октомври 2021 г., както и в съвместни заседания на двата технически комитета.

Участие на представители на БИС в годишни срещи на европейски и международни технически комитети:

- Ø Пленарна среща на CEN/TC 251 *Информатика в здравеопазването;*
- Ø Пленарна среща на CEN/TC 155 *Пластмасови тръби и тръбопроводни системи;*

- Ø Пленарна среща на CEN/TC 366 *Материали, получени от излезли от употреба гуми (ELT)*;
- Ø Среща на CEN/TC 312 *Топлинни слънчеви системи и техните съставни части*;
- Ø Пленарна среща на ISO/TC 46 *Информация и документация* и в среща на ISO/TC 46 *Информация и документация SC 10/WG 7*;
- Ø Пленарна среща на ISO/TC 228 *Туризм и свързаните с него услуги*;
- Ø Пленарна среща на ISO/TC 138 *Пластмасови тръби, свързващи части и вентили за транспортиране на флуиди* и в срещи на ISO/TC 138/ SC 2 и SC 5;
- Ø Срещи на ISO/TC 154 *Процеси, елементи от данни и документи в търговията, индустрията и администрацията WG 5*;
- Ø Среща на ISO/PC 317 *Защита на потребителите: поверителност чрез проектиране на потребителски стоки и услуги*;
- Ø Срещи на ISO/TC 258 *Управление на проекти, програми и портфолия WG 12*;
- Ø Срещи на ISO/IEC JTC 1/SC 22 *Езици за програмиране, техните среди и системни софтуерни интерфейси*.

През 2021 г. представители на БИС взеха участие и в 87 уебинара, организирани от Центъра за управление на CEN и CENELEC (CCMC) и Централния секретариат на ISO по различни теми в областта на стандартизацията, европейските политики и стандартите, проектите на CEN/CENELEC и ISO в разнообразни области от стратегиите им, нови средства и технологии и др.

Участие на представители на БИС в международни срещи и конференции

Представители на БИС взеха участие в редица международни срещи и конференции, организирани от CEN/CENELEC, ISO и IEC, Европейската комисия, Икономическата комисия за Европа на ООН и др. Сред по-интересните събития са:

- Û дискуссия по случай Световния ден на стандартизацията “The Standards Accelerator”;
- Û конференция “From global to local: Joining forces to help global standards create local impact” по случай 30 години от подписването на Виенското споразумение;
- Û конференция “International Standards Summit for People, Planet, and Prosperity”, организирана в рамките на срещата на Г 20;
- Û работни срещи във връзка със своевременното разработване на стандарти в подкрепа на единния пазар и двойния екологичен и цифров преход; за обсъждане на подкрепата за развитието на ММСП чрез стандартите и улесняване на търговията;
- Û събития на “ISO Gender Focal Point Network” и др.

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТИ

Рамково споразумение за сътрудничество за превод на европейски стандарти на езиците на Общността

През 2021 г. се сключи ново двегодишно Рамково споразумение за партньорско сътрудничество за превод на европейски стандарти на националните езици по програма, финансирана от ГД „Вътрешен пазар, промишленост, предприемачество и МСП“ на Европейската комисия (ЕК). Тази програма е част от мерките на ЕК за подпомагане на конкурентоспособността на европейската икономика и повишаване на информираността на МСП, както и за улесняване достъпа до европейски стандарти на националния език на производителите, местните индустриалци, лабораториите за изпитване и националните администрации. В изпълнение на споразумението през 2021 бяха издадени с превод 41 европейски стандарта в различни области.

Проект SABE - Насърчаване участието на заинтересовани страни по отношение на екологичните аспекти в стандартизацията

БИС продължи участието си в започнатия в края на 2017 г. проект, финансиран по Рамково споразумение за партньорско сътрудничество. През 2021 г. представители на България от БИС и Сдружение „За Земята“ взеха участие онлайн в две пленарни срещи на CEN-CENELEC/SABE, в две срещи на CEN-CLC/SABE/ENIS Team “Environmental issues in Standardization” и в две виртуални срещи на партньорите по проекта.

Проект STUNED - Обучение по стандарти във висшето образование

През 2021 г. Българският институт за стандартизация завърши участието си в изпълнението на двегодишен проект, финансиран по програма Еразъм+ на Европейската комисия, ключова дейност 2 „Сътрудничество за иновации и обмяна на добри практики – стратегически партньорства”, управлявана от Greek State Scholarship’s Foundation – Национална агенция на програмата за Гърция.

Основната цел на проекта STUNED беше да подпомогне разработването и прилагането на иновативни практики за онлайн обучение по стандарти в университетското образование на европейско ниво чрез сътрудничество между европейски университети и национални организации за стандартизация.

Координатор на проекта беше Университетът на Тесалия, а партньори по проекта бяха Българският институт за стандартизация (БИС), Бургаският свободен университет, Технически университет – Рига, Румънската асоциация за стандартизация (ASRO), Университет Крайова и Университет Турку.

Следвайки заложените цели и задачи на STUNED, партньорството идентифицира най-подходящите специалности за всеки университет, за които е важно студентите да познават стандартите с оглед на бъдещата им професионална реализация.

Беше проведено изследване сред преподаватели и студенти относно предпочитанията им за обучителни програми по стандартизация и беше идентифицирана степента на познание за стандартите. Въз основа на резултатите бяха определени стандарти за преподаване в 5 университетски направления. Следвайки определените стандарти, двете организации за стандартизация (БИС и ASRO) разработиха 22 модула за онлайн обучение на университетските преподаватели, всеки обясняващ съдържанието на няколко свързани стандарта.

Беше организирано обучение във виртуална учебна среда за подбрани преподаватели от университетите партньори. Обучените преподаватели разработиха, с помощта на БИС и ASRO, 25 модула за обучение на студенти.

Тези модули бяха включени в учебните програми на университетите като задължителни или свободно избираеми. Над 750 студенти от университетите - партньори получиха знания за стандартизацията и за важни стандарти, включени в обучителните им програми.

Продължава делът на въведените на национално ниво европейски стандарти да бъде най-голям.

Състоянието на националния фонд от стандарти по видове за последните три години е, както следва:

Видове национални стандарти	2019 г.	2020 г.	2021 г.
БДС EN (CEN, CENELEC)	23 195	23 561	24 094
БДС	7 441	7 406	7 248
БДС EN (ETSI)	2 976	3 042	3 059
БДС ISO	1 370	1 394	1 453
БДС ISO/IEC	26	40	39
СТ на СИВ	370	368	361
БДС IEC	68	67	67
Други стандартизационни документи (TR, TS и др.)	1 559	1 589	1 694
Общо	37 005	37 467	38 015

ДРУГИ ИЗДАНИЯ

Официален бюлетин на БИС

През 2021 г. бяха издадени 12 броя на Официалния бюлетин, съдържащ ежемесечна актуална информация за въведените и отменените стандарти, за проекти на различни етапи от разработването на национални, европейски и международни стандарти.

Списание „БДС компас“

През изминалата година бяха издадени и публикувани на интернет страницата 4 броя на различни теми:

- Ø Безопасна работа в условия на пандемия;
- Ø Как се управлява безопасността на хранителните продукти;
- Ø Туризмът и стандартите;
- Ø Стандартите и услугите.

Колекции от стандарти

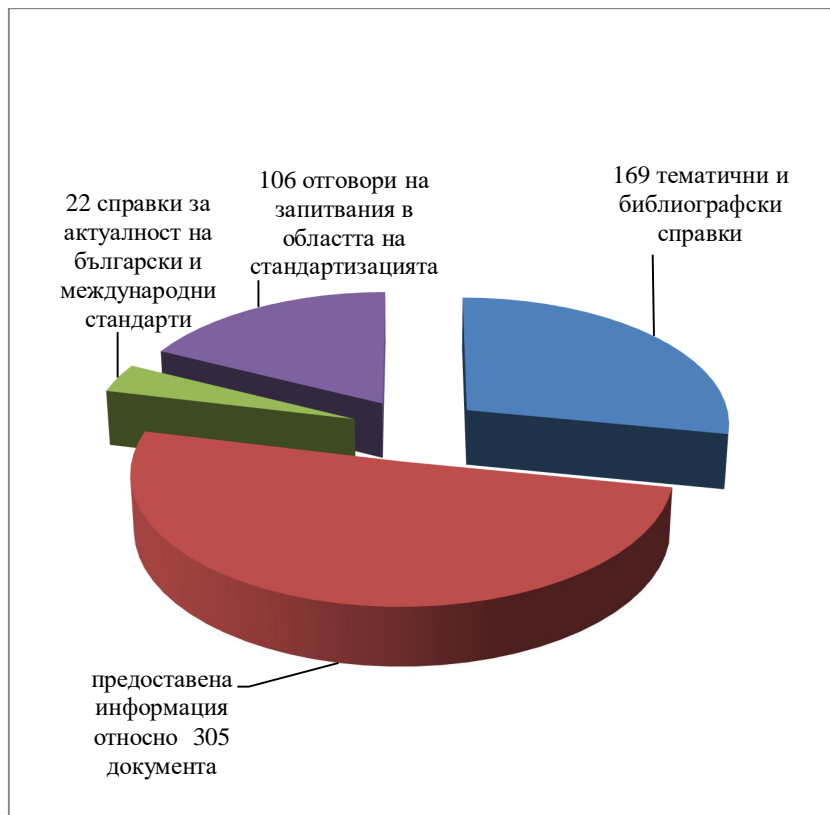
През 2021 г. бяха актуализирани 10 от съществуващите колекции. В изпълнение на задачи от Плана за действие БИС подготви и публикува 9 нови колекции със следните заглавия:

- Û „Управление на човешките ресурси – стандарти за устойчивост и развитие на човешкия капитал в организациите“;
- Û „Стандарти за управление на иновациите“;

- Û „Стандарти за околната среда“;
- Û „Електронна компетентност за специалисти в областта на ИКТ във всички сектори“;
- Û „СПА и медицински туризъм и COVID-19“;
- Û „Стандарти за места за настаняване и COVID-19“;
- Û „Стандарти за управление на здравето и безопасността при работа“;
- Û „Стандарти за достъпност и използваемост на застроената среда“;
- Û „Стандарти за събиране, логистика и третиране на отпадъци от електрическо и електронно оборудване“.

ИНФОРМАЦИОННИ УСЛУГИ И ПРОДАЖБИ. НАЦИОНАЛЕН ИНФОРМАЦИОНЕН ЦЕНТЪР

Националният информационен център на БИС предоставя редица информационни услуги. Какви и колко услуги са предоставени през 2021 г. е илюстрирано на следващата графика:

До клиенти, закупили по-популярни стандарти, са изпратени 3 832 съобщения по електронна поща във връзка с настъпили промени по стандартите, например издадено изменение, ново издание, ново издание на стандарт с включено в него изменение, издаване на стандарт с превод на български език, поправки на стандарти и др. Изпратената информация са отнася за 280 стандарта.

В библиотеката към информационния център клиентите имат възможност на място да намерят необходимата им информация и да се запознаят безплатно с текстовете на стандартите и стандартизационните документи. През изминалата 2021 г. от услугите за четене на място са се възползвали 55 клиенти на БИС, като са им предоставени 192 документи. В условията на пандемия от COVID-19 броят на клиентите, посещаващи на място информационния център на БИС, се запазва спрямо предходната година.

През 2021 г. са обновени две услуги: „Четене на стандарти онлайн“ и „Абонамент за актуалност на български стандарти“.

Услугата „Четене на стандарти онлайн“ е напълно обновена в средата на 2021 г., променени са цената и условията за четене, като е добавена и възможност за отстъпка при закупуване на четен стандарт. Целта на промяната е предотвратяване на злоупотреба с

услугата при ползването на стандартите. За 2021 г. броят на клиентите, възползвали се от услугата, е 229, а броят на четените стандарти е 990.

Услугата „Абонамент за актуалност на български стандарти”, която дава възможност да се ползват последните и актуални издания на пакета от стандарти, с които даден клиент работи или които го интересуват, през 2021 г. също е обновена. Включени са допълнителни функционалности и нова възможност за проследяване на проекти на стандарти. От услугата през изминалата година се възползвали 19 клиенти на БИС.

На клиентите са предложени за закупуване 3 нови ръководства на ISO:

- Ø ISO 37001:2016 Системи за управление за борба с подкупването. Практическо ръководство;
- Ø ISO 22000:2018 Системи за управление на безопасността на хранителни продукти. Практическо ръководство;
- Ø ISO 45001:2018 Системи за управление на здравето и безопасността - практическо ръководство за малки организации.

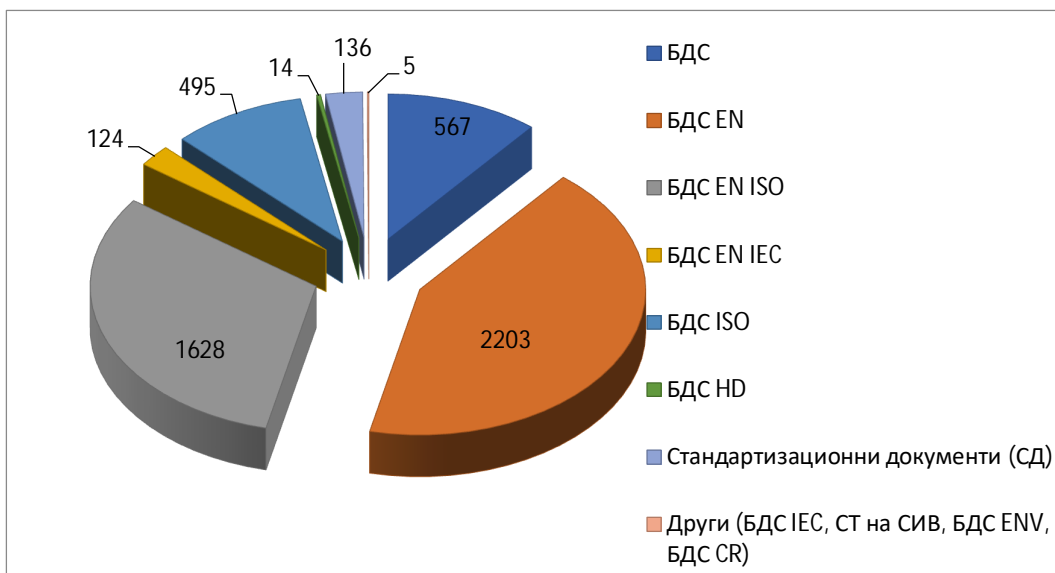
Продажби на стандарти

Общият брой на продадените през изминалата година български стандарти е 5 172, което бележи спад в нивото на продажбите спрямо 2020 г. с 9,7%. При БДС EN спадът е от 14,2%, при БДС ISO – 20,4%, при БДС EN ISO – 3,5%.

През 2021 г. най-търсени са колекциите от стандарти „ISO/IEC 27000 - Системи за управление на сигурността на информацията” и „ISO 31000 Управление на риска – основни стандарти”, както и новата колекция „Стандарти за околна среда. Закупени са общо 70 колекции, което е 37% ръст спрямо предходната година.

На графиката по-долу са илюстрирани продажбите на български стандарти:

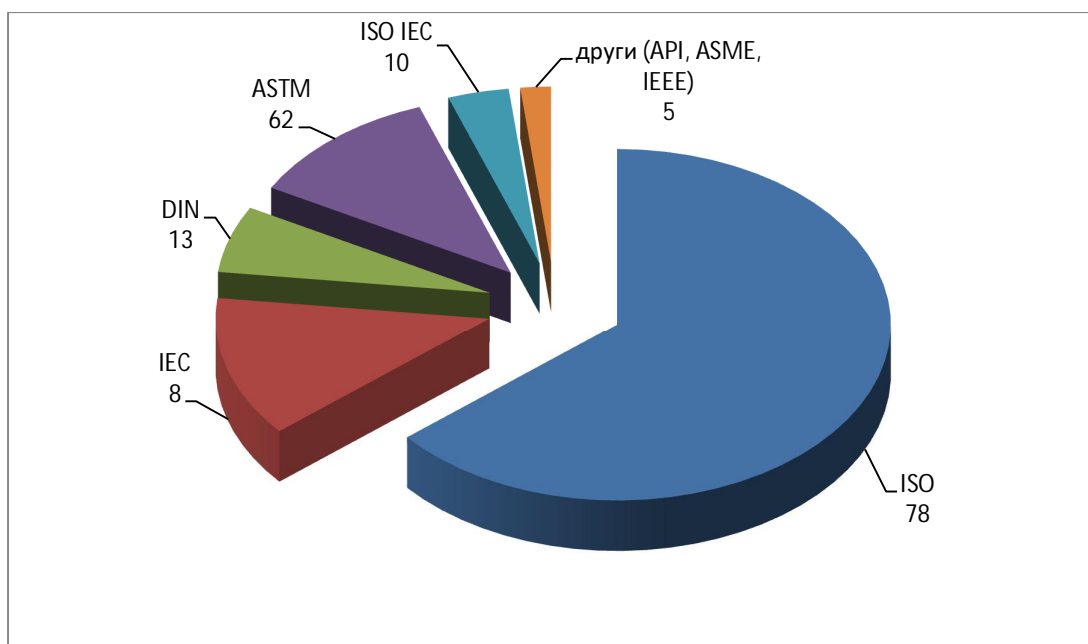
Продадени български стандарти през 2021 г. по видове

През 2021 г. са продадени 277 международни и чуждестранни стандарти, което е ръст със 72 % спрямо предходната година. Продажбите на стандарти на ISO и на IEC бележат значително увеличение съответно със 160 % и 414 %. Ръст има и при продажбите на DIN – 46 %. Наблюдава се спад 94 % при продажбите на стандарти на ASTM.

Съотношението на тези продажби е дадено на следната графика:

Продадени международни и чуждестранни стандарти през 2021 г.

Информация за най-продаваните (топ 10) български стандарти през 2021 г. е представена в следващата таблица:

№	Стандарт	Заглавие	Бр.
1	БДС EN ISO/IEC 27001:2017	Информационни технологии. Методи за сигурност. Системи за управление на сигурността на информацията. Изисквания (ISO/IEC 27001:2013, включително Cor. 1:2014 и Cor. 2:2015)	32
2	БДС ISO 45001:2018	Системи за управление на здравето и безопасността при работа. Изисквания с указания за прилагане	30
3	БДС ISO 5667-10:2020	Качество на водата. Вземане на проби. Част 10: Ръководство за вземане на проби от отпадъчни води (ISO 5667-10:2020)	28
4	БДС EN ISO 9001:2015	Системи за управление на качеството. Изисквания (ISO 9001:2015)	27
5	БДС EN ISO/IEC 17000:2020	Оценяване на съответствието. Речник и общи принципи (ISO/IEC 17000:2020, коригирана версия от 2020-12)	26
6	БДС EN ISO 3834-2:2021	Изисквания за качество при заваряване чрез стопяване на метални материали. Част 2: Подробни изисквания за качество (ISO 3834-2:2021)	24
7	БДС EN ISO 3104:2020	Нефтопродукти. Прозрачни и непрозрачни течности. Определяне на кинематичния вискозитет и изчисляване на динамичния вискозитет (ISO 3104:2020)	19
8	БДС EN ISO 19011:2018	Указания за извършване на одит на системи за управление (ISO 19011:2018)	17

	СД CEN/TS 54-14:2019	Пожароизвестителни системи. Част 14: Указания за планиране, проектиране, инсталиране, въвеждане в експлоатация, използване и поддържане	17
9	БДС EN ISO 14001:2015	Системи за управление по отношение на околната среда. Изисквания с указания за прилагане (ISO 14001:2015)	16
	БДС EN ISO 2409:2020	Бои и лакове. Изпитване чрез решетъчни нарязи (ISO 2409:2020)	16
10	БДС EN ISO 660:2020	Животински и растителни мазнини и масла. Определяне на киселинно число и киселинност (ISO 660:2020)	14
	БДС EN 482:2021	Управление на здравето и безопасността при работа. Общи указания за безопасна работа по време на пандемията от COVID-19 (ISO/PAS 45005:2020)	14
	БДС EN ISO 50001:2018	Системи за управление на енергията. Изисквания с указания за прилагане (ISO 50001:2018)	14

През 2021 г. продължава да расте делът на онлайн продажбите на стандарти и вече 84% от общия брой поръчки се извършва онлайн. Клиентите все повече предпочитат да получават стандартите си онлайн, вместо на друг носител.

През 2021 г. продължи да се прилага програмата за лоялни клиенти. Бонуси бяха предложени на клиенти и членове на БИС, които имат реализиран най-голям оборот от покупката на стандарти за последните три години. В програмата участват 8 редовни клиенти на БИС и 7 организации - членове на БИС. Реално от програмата се възползваха 6 клиенти и само 1 член на БИС. Предлаганите бонуси включваха безплатно онлайн четене на стандарти, получаване на безплатен официален бюлетин, получаване редовно на информация за предстоящи гласувания за проекти на стандарти в избран от клиента ТК (за нечленове).

Като член на Европейския съюз (ЕС) България спазва своя ангажимент при изпълнение на Регламент (ЕС) № 1025/2012 на Европейския парламент и на Съвета за обмен на информация, както и задълженията, произтичащи от Споразумението за премахване на техническите пречки в търговията към Световната търговска организация (WTO/TBT).

През 2021 г. са нотифицирани 2 проекта на стандарти, разработвани на национално ниво - от БИС/ТК 14 „Пътни превозни средства и двигатели с вътрешно горене” и от БИС/ТК 67 „Нефтопродукти и смазочни материали”.

Ежемесечно в Официалния бюлетин и на интернет страницата на БИС се оповестява информация относно нотификации на проекти на национални стандарти, получени от други национални органи за стандартизация - членове на CEN/CENELEC, както и на членове на Световната търговска организация.

В Центъра за управление на европейските организации за стандартизация CEN и CENELEC (CCMC) чрез националния информационен център са нотифицирани 1 533 броя национални стандарти, въвеждащи европейски стандарти, от които 1460 на CEN и 73 на CENELEC.

Същевременно БИС редовно изпращаше информация относно заглавията на български език на европейски стандарти на етап проект и ратифициран документ и на хармонизирани стандарти за цитиране в Официалния вестник на ЕС. Осигурявана беше и информация относно нотификации на проекти на национални стандарти по процедура Vilamouga в CENELEC, изпратени от националните комитети.

Своевременно са уведомявани и органите на държавната администрация, съобразно областта на компетентност, за постъпили проекти на европейски стандарти на етап обществено допитване.

СЕМИНАРИ, ОРГАНИЗИРАНИ ОТ БИС

През 2021 г. БИС продължи да провежда семинари онлайн, което се доказва като ефективна практика, предвид продължаващите ограничения от пандемичната ситуация. Проведоха се общо 9 уебинара, като най-голям интерес предизвика темата „Управление на здравето и безопасността при работа по време на пандемията от COVID-19 (ISO 45001:2018, ISO/PAS 45005:2020)“, затова той беше проведен 3 пъти.

Останалите теми бяха:

- Û „Вътрешен одит на система за управление (ISO 19011:2018)“
- Û Управление на риска в стандартите на ISO за системи за управление (ISO 9001:2015, ISO 14001:2015, ISO 45001:2018, ISO 30401:2018);
- Û „Системи за управление на сигурността на информацията“ (серията ISO/IEC 27000);
- Û „Указания за управление на риска съгласно БДС ISO 31000:2018 и ръководство за практическото прилагане в отделни сектори“;
- Û „Прилагане на управление на риска в системи за управление (ISO 9001:2015, ISO 14001:2015, ISO 45001:2018, ISO 19011:2018)“;
- Û „Управление на риска и постигане на финансов и икономически успех в организациите чрез прилагане на стандартите ISO 31000:2018, ISO 10014:2021, ISO 9001:2015“.

В проведените мероприятия се включиха общо 115 участника, които показаха заинтересованост и удовлетвореност от темите и лекторите.

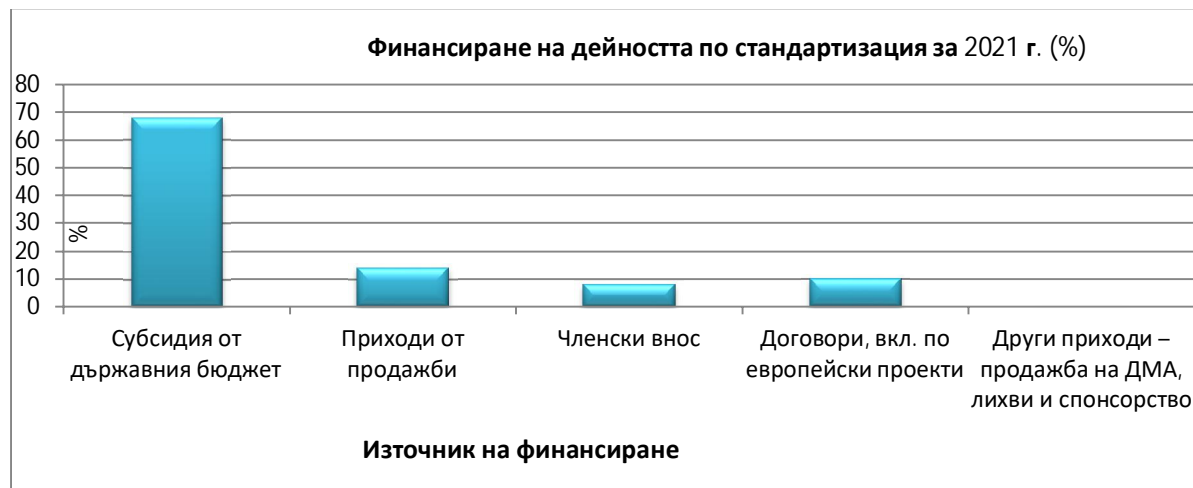
ФИНАНСИРАНЕ

Провежданата финансова политика през 2021 г. изцяло бе съобразена с усложнената социално-икономическа обстановка от пандемията от COVID-19.

Приходи за 2021 г.

Източник на финансиране	лева	%
Субсидия от държавния бюджет	1 757 500	68
Приходи от продажби	363 441	14
Членски внос	209 620	8
Договори, вкл. по европейски проекти	254 287	10
Други приходи – продажба на ДМА, лихви и спонсорство	2 650	0
Всичко приходи	2 587 498	
Наличност от предходни години към 01.01.2021 г.	522 340	

Съотношението им в проценти е показано на следващата графика

Сравнение на финансовите постъпления за трите последни години е представено по-долу:

Източник на финансиране	2019		2020		2021	
	лева	%	лева	%	лева	%
Субсидия от държавния бюджет	1 640 000	64	1 730 000	73	1 757 500	68
Приходи от продажби	431 678	17	367 518	15	363 441	14
Вноски от членовете на БИС/ТК	201 489	8	207 197	9	209 620	8
Договори за финансиране на теми, в т.ч. от европейски проекти	282 041	11	64 057	3	254 287	10
Други приходи (лихви и спонсорство)	8 972	0	3 177	0	2 650	0
Общо приходи	2 564 180		2 371 949		2 587 498	
Наличности на 01.01 за съответната година	290 159		464 497		522 340	

Разходи през 2021 г.

Вид разходи	2019		2020		2021	
	лева	%	лева	%	лева	%
Заплати, в т.ч. ДМС	1 088 454	46	1 084 253	46	1 183 045	48
Социално-осигурителни вноски	220 808	9	220 392	9	230 840	9
Други възнаграждения	321 832	14	333 904	14	446 389	18
Издръжка	279 991	12	208 255	9	217 741	9
Членски внос за ISO, IEC, CEN, CENELEC	364 705	16	388 375	17	388 469	16
Капиталови разходи	78 355	3	123 611	5	819	0
Общо разходи	2 354 145		2 358 790		2 467 303	
Наличности в края на годината	626 803		639 962		760 157	

Сравнение на разходите за последните три години е показано на следната графика:

В резултат на балансираните си действия БИС запази своята финансова стабилност, което послужи като предпоставка за изпълнението на заложените дейности по стандартизация.

СЪСТОЯНИЕ НА ПЕРСОНАЛА – УПРАВЛЕНИЕ И ПОДОБРЯВАНЕ НА НЕГОВАТА КОМПЕТЕНТНОСТ

Изминалата 2021 г. доказва, че човешкият ресурс е в основата на стабилността на всяка икономика. БИС прояви гъвкавост и приемственост към новата реалност. Пандемията от COVID-19 запази създадената през 2020 г. практика на комбиниране на дистанционна работа (от вкъщи) и в офисите на БИС.

В края на 2021 г. БИС наброява 65 души. Над 90% от служителите на БИС са с висше образование (бакалаври или магистри). Слабото текучество на напуснали и новоназначени експерти се запази и през 2021 г. През изминалата година новопостъпилите служители са петима – и петимата са експерти секретари на ключови технически комитети в БИС. Преобладаващата част от персонала на БИС са жени - тази тенденция се запазва трайно през годините.

Една от основните цели, касаещи административния капацитет и човешките ресурси в БИС, беше повишаване на информираността и компетентността за дейността по стандартизация на национално, европейско и международно ниво на секретарите на техническите комитети. През 2021 г. се проведеха поддържащи обучения за секретарите на БИС/ТК във връзка с подобряване на стандартизационната дейност. Бяха проведени няколко вътрешни обучения, свързани с новата информационна система, с която работят всички служители на БИС. Неизменна част от въстъпителното обучение е запознаване с действащата Система за управление на качеството, която обхваща всички дейности и процеси в БИС.

БИС положи усилия да създаде предпоставки и условия за устойчивост на човешките си ресурси и да поддържа ниво от висококвалифициран и удовлетворен персонал, с което да бъде в полза на бизнеса, партньорите, членовете и клиентите си.